

KODEKS

ZAWODOWEJ ETYKI

W RACHUNKOWOŚCI

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE
ZARZĄD GŁÓWNY W WARSZAWIE

KODEKS
ZAWODOWEJ ETYKI
W RACHUNKOWOŚCI

wydanie drugie

Warszawa 2012

WYDAWCA
STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE
ZARZĄD GŁÓWNY W WARSZAWIE
00-443 WARSZAWA, UL. GÓRNOŚLĄSKA 5, TEL. 22 583 49 30

© by SKwP. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego.
Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą
oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy w całości lub części
jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

Druk: Drukarnia „PEKTOR” Sp. z o.o.
20-341 Lublin, ul. Przesmyk 7
tel. 81 744 26 33

SPIS TREŚCI

List prezesa Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce – prof. zw. dr hab. Zbigniewa Messnera	5
Tytułem wstępu – przewodnicząca Komisji Etyki SKwP – prof. zw. dr hab. Anna Karmańska	7

*

Uchwała nr 18 Krajowego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Księgowych w Polsce z dnia 23 czerwca 2007 r. w sprawie zasad etyki zawodowej	11
---	----

*

KODEKS ZAWODOWEJ ETYKI W RACHUNKOWOŚCI	13
Część I Preambuła i definicje pojęć	13
Część II Społeczny status osoby zajmującej się rachunkowością oraz ogólne zasady etyki w rachunkowości	18
Rozdział 1. Społeczny status osoby zajmującej się rachunkowością	
Rozdział 2. Ogólne zasady etyki w rachunkowości	20
Część III Zasady etycznego wykonywania zawodu przez osoby zajmujące się rachunkowością	23
Rozdział 1. Zasada kompetencji zawodowych i wysokiej jakości pracy	23
Rozdział 2. Zasada niezależności zawodowej	26
Rozdział 3. Zasada odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości ...	28
Rozdział 4. Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w relacjach z osobami, jednostkami i instytucjami powiązanymi z nią zawodowo.....	29

Rozdział 5. Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w przypadkach sporu i sprzeczności interesów	30
Rozdział 6. Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w sytuacjach szczególnych jednostki prowadzącej rachunkowość lub jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość	33
Rozdział 7. Zasada zachowania tajemnicy zawodowej	35
Rozdział 8. Zasady właściwego oferowania usług z dziedziny rachunkowości	37
Część IV Ograniczenia w wykonywaniu zawodu w dziedzinie rachunkowości	38
Część V Przestrzeganie zasad etyki w rachunkowości, ich naruszenie i Komisja Etyki	39
Rozdział 1. Sygnatariusze Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości	39
Rozdział 2. Naruszenie zasad Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości	40
Rozdział 3. Komisja Etyki	41
Część VI Postanowienia końcowe	42
	*
Komisja Etyki	43
	*
Regulamin działania Komisji Etyki	44
	*
O banku dylematów etycznych.....	51

Szanowni Czytelnicy i Sygnatariusze Kodeksu!

Oddajemy w Państwa ręce drugie wydanie „Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości”, niezwykle ważnego dla naszego środowiska dokumentu, którego Stowarzyszenie Księgowych w Polsce jest pierwszym sygnatariuszem w imieniu swoich wszystkich członków.

Kodeks został przyjęty 23 czerwca 2007 r. na XIX Krajowym Zjeździe Delegatów SKwP. Jednym z najważniejszych zadań naszej Organizacji w minionej kadencji 2007-2010 było wdrażanie i promowanie jego zasad. Do prac tych aktywnie włączyły się wszystkie ogniwa organizacyjne Stowarzyszenia. Egzemplarze Kodeksu zostały przesłane katedrom rachunkowości, bibliotekom szkół wyższych o profilu ekonomicznym. Otrzymały go, wraz z listami informującymi, instytucje administracji państwowej, organizacje zrzeszające przedsiębiorców i zajmujące się propagowaniem dobrych idei w biznesie, wiele przedsiębiorstw oraz zaprzyjaźnione i współpracujące ze Stowarzyszeniem organizacje społeczno-zawodowe.

Kodeks uzyskał rekomendacje Komitetu Standardów Rachunkowości przy ministrze finansów oraz Krajowej Izby Biegłych Rewidentów. Kodeks wysoko oceniły m.in. Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC) oraz Europejska Federacja Księgowych i Audytorów Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EFAA), na prośbę której dokument ten został przetłumaczony na język angielski. Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości ma już tysiące sygnatariuszy. Zagadnienia etyki zawodowej włączono do programów wszystkich przedsięwzięć edukacyjnych Stowarzyszenia. Tematyka etyki w rachunkowości, a co za tym idzie i kodeksu, poruszana jest systematycznie w mediach zewnętrznych i na łamach wydawnictw własnych.

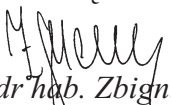
Wdrażanie i propagowanie jego zasad stanowi ciągły proces, którego efekty będzie można ocenić dopiero za kilka lat, ale już teraz – po prawie pięciu latach od jego przyjęcia – wiadomo, że to dokument niezwykle ważny i niezbędny w codziennej pracy osób zawodowo związanych z rachunkowością. Od ich pracy nierzadko zależy bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, co wyraźnie dało się zauważyć w czasie światowego kryzysu finansowego. Dlatego dbałość o wysokie standardy zawodowe i etyczne postępowanie staje się coraz ważniejsza, a każdy zawód związany z finansami powinien być uważany za zawód zaufania publicznego.

Bycie sygnatariuszem Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości oznacza przyjęcie na siebie zobowiązania przestrzegania jego zasad oraz stanowi gwarancję uczciwości, rzetelności i odpowiedzialności sygnatariusza w działalności zawodowej.

We wstępie do pierwszego wydania Kodeksu napisałem: „Nie od dziś wiadomo, iż do najcenniejszych walorów, niezależnie czy mówimy o firmie, organizacji, czy jednostce ludzkiej, należy reputacja i prestiż. Stąd też zdobycie i utrzymanie dobrej opinii jest jednym z najważniejszych zadań, jakie powinniśmy stawiać przed sobą każdego dnia, bez względu na wykonywany zawód, zajmowane stanowisko czy pozycję społeczną”. Ta maksyma nieustannie znajduje swoje odzwierciedlenie w działalności Stowarzyszenia Księgowych w Polsce. Nasza Organizacja troszczy się o nienaganny poziom etyczny i zawodowy osób związanych z rachunkowością, a także krzewi poczucie godności i wspólnoty zawodowej.

Konsekwentne respektowanie i upowszechnianie zasad, zawartych w Kodeksie, wiążących dla wszystkich przedstawicieli zawodu, podnosi i umacnia jego rangę, a także zwiększa zaufanie społeczne.

Prezes Zarządu Głównego

Prof. zw. dr hab. Zbigniew Messner

Tytułem wstępu do drugiego wydania

Przed Państwem drugie wydanie *Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości*.

Uchwalenie *Kodeksu* i równocześnie zobowiązanie wszystkich organów władz Stowarzyszenia Księgowych w Polsce do upowszechniania zawartych w nim zasad, a członków Stowarzyszenia – do ich przestrzegania, miało miejsce 23 czerwca 2007 roku podczas XIX Krajowego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Księgowych w Polsce. Od tamtej pory *Kodeks* stał się – nie tylko w polskim środowisku – rozpoznawalnym i ważnym instrumentem niezbędnym w profesjonalnym wykonywaniu zawodów związanych z rachunkowością.

O bezwarunkowym akceptowaniu zasad zawodowej etyki w rachunkowości świadczy dobitnie, rosnąca z roku na rok, liczba sygnatariuszy *Kodeksu*, których rejestr – prowadzony przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce – na dzień 1 stycznia 2012 roku obejmował ponad 25 000 sygnatariuszy. Godzi się podkreślić, iż wśród sygnatariuszy zbiorowych są wszystkie jednostki działu administracji rządowej – sprawiedliwość.

Wobec faktu, że bycie sygnatariuszem *Kodeksu* jest wyrazem deklaracji profesjonalizmu zawodowego z dobrej woli, a nie z przymusu (np. prawnego lub o innym charakterze), rosnąca stale liczba sygnatariuszy *Kodeksu* stanowi wyjątkowy, pozytywny wizerunkowo sygnał, który wysyła światu polskie środowisko osób zajmujących się rachunkowością. Nasz *Kodeks* zyskał bowiem bardzo pozytywną opinię w międzynarodowych i europejskich organizacjach zawodowych księgowych.

Mając na uwadze potrzebę systemowego podejścia w popularyzowaniu zasad zawartych w *Kodeksie*, Komisja Etyki przy Zarządzie Głównym SKwP rozwija *Bank Dylematów Etycznych*, którego zadaniem jest dostarczanie w celach edukacyjnych analiz różnych przypadków. Zawierające opisy autentycznych problemów, rodzących w praktyce dylematy etyczne z obszaru rachunkowości, stanowią

materiał do dyskusji prowadzonych w czasie szkoleń, seminariów i wykładów. Bank ten współtworzy praktycznie całe polskie środowisko zawodowo związane z rachunkowością. Do corocznego konkursu na najlepsze opracowanie dylematu etycznego w rachunkowości przystępują bowiem księgowi, biegli księgowi, nauczyciele akademicy, studenci oraz inne osoby, którym sprawy etyki w rachunkowości leżą na sercu albo posiadają doświadczenia zawodowe, którymi warto podzielić się z innymi¹.

Nie bez znaczenia w popularyzowaniu zasad zawodowej etyki w rachunkowości jest również fakt, iż w programach tworzonych i stosowanych w SKwP dla potrzeb certyfikacji zawodu księgowego wprowadzone zostały zasady etyki w postaci odrębnych bloków edukacyjnych, a komisja egzaminacyjna, powoływana przez ministra finansów, włączyła zagadnienia etyki do zakresu egzaminu na usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych.

Komisja Etyki wykorzystuje także inne drogi informowania o *Kodeksie* i jego znaczeniu dla bezpiecznego prowadzenia biznesu. Nasz *Kodeks* znajduje się już w dziesiątkach bibliotek akademickich i w katedrach rachunkowości szkół wyższych. Zagadnienia dotyczące etyki pojawiły się także w pytaniach konkursowych *Księgowego Roku*. Podejmowane są również starania, aby wprowadzić kryterium przestrzegania zasad etyki zawodowej w rachunkowości do kryteriów oceny przedsiębiorstw, uczestniczących w rankingach popularnych w świecie biznesu. Z wiedzą na temat *Kodeksu* docieramy także do przedsiębiorstw notowanych na giełdzie.

Problematyka etyki w rachunkowości oraz nasz *Kodeks*, jako jedyny tego rodzaju dokument w Europie, przyjęty i upowszechniany przez organizację księgowych, zajęły również odpowiednie miejsce w programie międzynarodowej konferencji naukowej „Rachunkowość w dziele integracji europejskiej”², którą honorowym patronatem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, organizując tę konferencję

---

¹ Broszura informacyjna na temat konkursu na www.skwp.pl

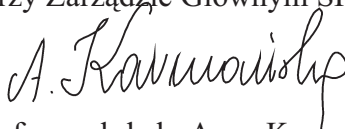
² Konferencja odbyła się 29 listopada 2011 r. – więcej informacji na www.skwp.pl

w okresie polskiej prezydencji w Unii Europejskiej, dążyło do zaprezentowania dorobku polskiej nauki i praktyki rachunkowości oraz jej roli w procesie integracji europejskiej.

Należy wyrazić nadzieję, że organizacje księgowych, w kolejnych krajach przewodniczących w Radzie Unii Europejskiej, będą także w różnych formach podkreślać znaczenie zawodowej etyki w rachunkowości, z przesłaniem przeciwdziałania nieetycznym zjawiskom i utrwalania prawdziwych wartości w życiu gospodarczym.

Warto podkreślić, że w tym krótkim, bo niespełna pięcioletnim funkcjonowaniu *Kodeksu* w naszym środowisku zawodowym, jego znaczenie i rola, jaką pełni w należyтым wykonywaniu zawodów związanych z rachunkowością, znalazły uznanie tak ważnych zawodowo instytucji, jak Komitet Standardów Rachunkowości przy ministrze finansów oraz Krajowa Izba Biegłych Rewidentów. Wyrażone przez te instytucje rekomendacje sprawiają, że stosowanie w praktyce *Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości* – pomimo zasadniczo jego honorowego charakteru – stało się niekwestionowanym fundamentem profesjonalnego realizowania zasad, określonych w prawnym porządku odnoszącym się do rachunkowości.

Przewodnicząca *Komisji Etyki*
przy Zarządzie Głównym SKwP

Prof. zw. dr hab. Anna Karmańska

Uchwała nr 18 XIX Krajowego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Księgowych w Polsce z dnia 23 czerwca 2007 r. w sprawie zasad etyki zawodowej

XIX Krajowy Zjazd Delegatów, działając na podstawie art. 25 pkt 8 Statutu Stowarzyszenia Księgowych w Polsce

oraz

- wyrażając, w roku Jubileuszu 100-lecia organizacji księgowych na ziemiach polskich, uznanie dla współtwórców dotychczasowych dokonań w dziele kształtowania zawodu księgowego w sferze kwalifikacji i postaw etycznych,
- uwzględniając, iż powinnością Stowarzyszenia jest kontynuowanie działań zapewniających członkom i innym osobom zajmującym się rachunkowością osiągnięcie wysokich kwalifikacji zawodowych, obejmujących wiedzę, umiejętności praktyczne i zasady etyczne właściwe temu zawodowi,
- mając zdecydowane przekonanie, że etyka jest nieodzownym czynnikiem prawidłowego wykonywania zawodu w dziedzinie rachunkowości,
- uznając za celowe tworzenie wizerunku zawodu w dziedzinie rachunkowości jako zawodu zaufania publicznego,
- w trosce o zachowanie wysokiego statusu społecznego osób zajmujących się rachunkowością,

postanawia, co następuje:

§ 1

1. Uchwala się „Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości”, obejmujący zbiór zasad etycznych właściwych dla wykonywania zawodu w dziedzinie rachunkowości, w brzmieniu załącznika do uchwały.

2. W związku z postanowieniem zawartym w ust. 1, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce staje się pierwszym sygnatariuszem „Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości”.

§ 2

1. Zarząd Główny Stowarzyszenia Księgowych w Polsce powoła Komisję Etyki, której celem będzie propagowanie zasad zawartych w „Kodeksie Zawodowej Etyki w Rachunkowości”, ocena ich przestrzegania przez sygnatariuszy a także oddziaływanie na eliminowanie czynów i zachowań niezgodnych z zasadami etycznymi.
2. Uznaje się za właściwe ustalenie zasady otwartości uczestnictwa w Komisji Etyki, aby zapewnić w niej odpowiednią reprezentację sygnatariuszy.

§ 3

Zobowiązuje się wszystkie organy władz Stowarzyszenia Księgowych w Polsce do upowszechniania zasad zawartych w „Kodeksie Zawodowej Etyki w Rachunkowości”.

§ 4

1. Członkowie Stowarzyszenia Księgowych w Polsce są zobowiązani do przestrzegania zasad określonych w „Kodeksie Zawodowej Etyki w Rachunkowości”.
2. Czyny i zachowania niezgodne z zasadami określonymi w „Kodeksie Zawodowej Etyki w Rachunkowości” wymagają wdrożenia odpowiednich postępowań przez sądy koleżeńskie i Komisję Etyki.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

KODEKS ZAWODOWEJ ETYKI W RACHUNKOWOŚCI

Część I

PREAMBUŁA I DEFINICJE POJEĆ

Preambuła

Potrzeba istnienia Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości (Kodeksu) wynika ze świadomości, iż zawód osób zajmujących się rachunkowością jest nierozzerwalnie związany z działalnością gospodarczą i społeczną. Jakość pracy świadczonej przez osoby wykonujące taki zawód określa w dużej mierze nie tylko rozwój zatrudniającej je jednostki. Przekłada się ona – bezpośrednio – na decyzje różnych grup użytkowników informacji pochodzących z rachunkowości, a także – pośrednio – ma znaczenie dla zmian gospodarczych i społecznych.

Kodeks ten, jako zbiór zasad i wytycznych codziennego postępowania zawodowego ma służyć wszystkim tym, którzy zdecydowali się wykonywać zawód księgowego lub inny w dziedzinie rachunkowości.

Niniejszy Kodeks ma również za zadanie informowanie świata gospodarki o tym, że zawód w dziedzinie rachunkowości wypracował określone zasady zapewniające wykonywanie związanej z nim pracy w sposób rzetelny, profesjonalny i odpowiedzialny. Jest on nie tylko zbiorem nakazów i zakazów wymagających przestrzegania przez wykonujące go osoby, ale także ma rozpowszechniać w środowisku zawodowym rachunkowości takie wartości jak m.in.: działanie w sposób kompetentny, praworządny, obiektywny, rzetelny i uczciwy.

Kodeks zawiera regulację etycznego postępowania w zakresie najistotniejszych sfer aktywności zawodowej osób zajmujących się rachunkowością. Zawiera on wzorce zachowań etycznych, których osoby zajmujące się rachunkowością powinny przestrzegać wyko-

nując swój zawód. Wzorce te dotyczą zarówno wykonywania samego zawodu w dziedzinie rachunkowości, jak i relacji z różnymi osobami, jednostkami i instytucjami związanymi z jego wykonywaniem. Stanowić on może także podstawę do rozwiązywania sporów etycznych, gdy zachodzi wątpliwość, czy postępowanie osoby zajmującej się rachunkowością spełnia wymagania określone w niniejszym Kodeksie lub z niego pośrednio wynikające.

Dla prawidłowej interpretacji treści Kodeksu ważne jest, że część zawartych w nim zasad ma charakter ponadczasowy i ponadnarodowy.

Kodeks ten zobowiązuje każdą osobę zajmującą się rachunkowością do przestrzegania zasad etyki i postępowania zgodnie z duchem rozwoju zawodu w dziedzinie rachunkowości i globalnego otoczenia, w którym jest on współcześnie wykonywany.

Definicje pojęć

1. *Jednostka* – to podmiot, stosujący rachunkowość lub podmiot, który usługowo obsługuje rachunkowość innego podmiotu, zwane dalej odpowiednio jednostką prowadzącą rachunkowość i jednostką usługowo prowadzącą rachunkowość.
2. *Jednostka prowadząca rachunkowość* – to podmiot podlegający prawu bilansowemu, rozumianemu jako zespół norm prawnych regulujących zasady prowadzenia rachunkowości.
3. *Jednostka usługowo prowadząca rachunkowość* – to podmiot posiadający uprawnienia do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i/lub wykonujący usługi z dziedziny rachunkowości na rzecz jednostki prowadzącej rachunkowość.
4. *Osoba zajmująca się rachunkowością* – to osoba fizyczna wykonująca czynności księgowe, czynności wspomagające zarządzanie, rozliczenia podatkowe i inne rozliczenia publicznoprawne w jednostce oraz każda inna osoba powiązana z rachunkowością

poprzez naukę, dydaktykę lub inne formy działalności zawodowej.

5. *Czynności księgowe* – to działania wykonywane przez osobę zajmującą się rachunkowością w ramach przyjętych zasad (polityki) rachunkowości.

Czynności księgowe obejmują w szczególności:

- 1) prowadzenie – na podstawie dowodów księgowych – ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym,
- 2) uzgadnianie rzeczywistego stanu aktywów i pasywów z danymi księgowymi,
- 3) przeprowadzanie oraz dokumentowanie wyceny bilansowej aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego,
- 4) sporządzanie sprawozdań finansowych i innych informacji finansowych,
- 5) gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji wymaganej przez obowiązujące jednostkę prawo bilansowe,
- 6) wykonywanie analizy finansowej w zakresie wynikającym z funkcji informacyjnej systemu rachunkowości jednostki,
- 7) współpraca z biegłym rewidentem badającym sprawozdania finansowe jednostki.

W czynnościach tych mieści się także administrowanie systemami informatycznymi rachunkowości, przekazywanie objaśnień o stosowaniu zasad rachunkowości w praktyce oraz popularyzowanie wiedzy w zakresie zasad prowadzenia rachunkowości.

6. *Czynności wspomagające zarządzanie* – to działania polegające na wykorzystaniu, w ramach przyjętego w jednostce systemu zarządzania, informacji tworzonych zarówno w systemie rachunkowości jednostki, jak i uzyskiwanych z innych źródeł.

Czynności wspomagające zarządzanie obejmują w szczególności:

- 1) dostarczanie danych dla tworzenia strategii jednostki,
- 2) sporządzanie jej planów operacyjnych i doradztwo w zakresie ich realizacji,
- 3) controlling prowadzonych operacji gospodarczych i związanych z nimi kosztów,
- 4) wieloaspektową ocenę dokonań jednostki,
- 5) doradztwo lub konsulting gospodarczy w jednostce,
- 6) projektowanie, wdrażanie i obsługa systemów informacyjnych rachunkowości w jednostce,
- 7) działania i analizy mające na celu synchronizację działalności operacyjnej ze strategią jednostki, które służą wspomaganie podejmowania decyzji gospodarczych przez kadre menedżerską jednostki,
- 8) prace związane z wewnętrznym systemem raportowania i innymi działaniami z zakresu rachunkowości zarządczej.

W czynnościach tych mieści się także popularyzowanie wiedzy w zakresie koncepcji rozwiązań w rachunkowości wspomagających zarządzanie.

7. *Rozliczenia podatkowe i inne rozliczenia publicznoprawne* – to działania polegające na dokumentowaniu wypełniania przez jednostkę obowiązków podatkowych i innych obowiązków o charakterze publicznoprawnym.

Działania te obejmują w szczególności:

- 1) gromadzenie informacji oraz prowadzenie ewidencji niezbędnych do dokonania rozliczeń podatkowych i rozliczeń z innych tytułów publicznoprawnych,
- 2) wypełnianie dokumentów związanych z podatkami i innymi tytułami publicznoprawnymi,
- 3) wyjaśnianie problemów podatkowych i innych świadczeń publicznoprawnych.

W czynnościach tych mieści się także popularyzowanie wiedzy w zakresie rozliczeń publicznoprawnych.

8. *Usługi z dziedziny rachunkowości* – to czynności księgowe, czynności wspomagające zarządzanie, rozliczenia podatkowe i inne rozliczenia publicznoprawne wykonywane przez osobę fizyczną lub jednostkę gospodarczą na podstawie umowy cywilno-prawnej albo innego stosunku prawnego.
9. *Informacja z zakresu rachunkowości* – to każda informacja, wyrażona wartościowo lub w inny sposób, wykorzystywana w rachunkowości bądź wynikająca z jej prowadzenia.
10. *Środowisko zawodowe rachunkowości* – to społeczność, którą tworzą osoby zajmujące się rachunkowością, w tym członkowie ich organizacji zawodowych.
11. *Szczególne sytuacje* – to występujące sporadycznie sytuacje określone lub nieokreślone normami prawa powszechnego a wymagające zajęcia stanowiska lub odpowiedniego zachowania się przez osobę zajmującą się rachunkowością.
12. *Zasady etyki* – to zbiór zasad przedstawionych w *Kodeksie Zawodowej Etyki w Rachunkowości* uznanych za moralne ramy wykonywania zawodu w dziedzinie rachunkowości.

Część II

SPOŁECZNY STATUS OSOBY ZAJMUJĄCEJ SIĘ RACHUNKOWOŚCIĄ ORAZ OGÓLNE ZASADY ETYKI W RACHUNKOWOŚCI

Rozdział 1

Spoleczny status osoby zajmującej się rachunkowością

1.1. *Cechy zawodu w dziedzinie rachunkowości*

Zawód osoby zajmującej się rachunkowością wymaga:

- 1) umiejętności tworzenia rzetelnego obrazu dokonań jednostki będącej podmiotem prawa bilansowego,
- 2) zdolności analitycznego wykorzystywania powszechnie akceptowanych metod i standardów rachunkowości oraz zasad dobrej praktyki.

1.2. *Znaczenie gospodarcze zawodu w dziedzinie rachunkowości*

Zawód w dziedzinie rachunkowości jest zawodem o szczególnym znaczeniu, które należy widzieć w skali makro i mikroekonomicznej.

Makroekonomiczne funkcje gospodarcze zawodu w dziedzinie rachunkowości wynikają stąd, że jego wykonywanie w poszczególnych jednostkach – podmiotach prawa bilansowego wiąże się z tworzeniem zbiorów danych:

- 1) które są źródłem informacji o sytuacji i dokonaniach jednostki, powszechnie uznawanym za wiarygodne i tworzone specjalnie dla zewnętrznych interesariuszy (tj. inwestorów, kredytodawców, menedżerów, kontrahentów, dostawców i innych wierzycieli, administracji publicznej, społeczeństwa),
- 2) które pośrednio, poprzez własne analizy i decyzje różnych grup interesariuszy, określają kierunki alokacji kapitału w kraju lub poza jego granicami,

- 3) które poprzez system sprawozdawczości statystycznej umożliwiają przeprowadzanie rachunków makroekonomicznych charakteryzujących sytuację i dokonania gospodarcze w skali całego kraju, Unii Europejskiej i innych obszarów gospodarczych,
- 4) które dzięki funkcjom dokumentacyjno-analitycznym umożliwiają wiarygodne ustalanie zobowiązań publicznoprawnych jednostki.

Mikroekonomiczne funkcje gospodarcze zawodu w dziedzinie rachunkowości wynikają ze znaczenia informacji dostarczanych przez rachunkowość jednostki i z wykorzystywania ich do zarządzania jej działalnością. W tym rozumieniu, praca osoby zajmującej się rachunkowością służy tworzeniu – w ramach rachunkowości jednostki – specjalnych wewnętrznych procedur, standardów i raportów obejmujących kryteria klasyfikacyjne i kategorie ekonomiczno – finansowe istotne dla nadzorowania działalności jednostki, jej kontrolowania i planowania.

1.3. *Prestiż społeczny zawodu w dziedzinie rachunkowości*

Zawód w dziedzinie rachunkowości jest zawodem zaufania publicznego a wykonująca go osoba spełnia ważną rolę w społeczeństwie. Specyfika niezbędnych do wykonywania tego zawodu wiedzy i umiejętności sprawia, że mogą go wykonywać osoby o określonych predyspozycjach. Tworzą one grupę zawodową, której wyniki pracy służą licznej grupie interesariuszy wykorzystujących je w swoich analizach i decyzjach.

Te specyficzne cechy zawodu w dziedzinie rachunkowości powinny wzbudzać powszechny szacunek wśród osób świadomych znaczenia informacji tworzonych przez rachunkowość.

Zawód w dziedzinie rachunkowości wykonywany z zachowaniem wszystkich wymagań profesjonalizmu oraz z poszanowaniem zasad etyki, ze względu na wskazane cechy i znaczenie gospodarcze, powinien się cieszyć dużym prestiżem społecz-

nym. Z tego też powodu, aby utrzymać wysoką ocenę tego zawodu, osoba zajmująca się rachunkowością powinna unikać popełniania błędów.

Rozdział 2

Ogólne zasady etyki w rachunkowości

2.1. Oczekuje się, że praca osoby zajmującej się rachunkowością, bez względu na miejsce jej wykonywania oraz charakter zatrudnienia, spełnia następujące warunki:

- będzie przebiegać zgodnie ze standardami zawodowymi,
- jej celem będzie osiągnięcie najwyższego poziomu jakości prowadzonych działań,
- zapewnia rzetelność wyników prowadzonych działań.

Pracę osoby zajmującej się rachunkowością można uznać za zgodną z zasadami etyki, wzbudzającą zaufanie publiczne wówczas, gdy osoba ta spełnia zasady:

- 1) kompetencji zawodowych,
- 2) wysokiej jakości pracy,
- 3) niezależności zawodowej,
- 4) odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości,
- 5) właściwego postępowania w relacjach z osobami, jednostkami i instytucjami powiązаныmi z nią zawodowo,
- 6) właściwego postępowania w przypadkach sporu i sprzeczności interesów,
- 7) właściwego postępowania w szczególnych sytuacjach jednostki prowadzącej rachunkowość,
- 8) zachowania tajemnicy zawodowej,
- 9) właściwego oferowania usług z dziedziny rachunkowości.

2.2. W myśl *zasady kompetencji zawodowych* osoba zajmująca się rachunkowością posiada należyte przygotowanie zawodowe,

ustawicznie poszerza i aktualizuje wiedzę fachową, doskonali umiejętności zawodowe oraz tak je wykorzystuje, aby jej praca mogła być uznana przez zainteresowane strony za wykonaną uczciwie, rzetelnie i pozbawioną stronniczości.

2.3. *Zasada wysokiej jakości pracy* przejawia się w tym, że osoba zajmująca się rachunkowością przestrzega należytej staranności i obiektywizmu przy systematycznej informacji przetwarzanych i prezentowanych przez rachunkowość, tak aby zasługiwały one na zaufanie wykorzystujących je osób. Zasada ta obejmuje ponadto sprawność organizacyjną, terminowość i fachowość w kontaktach z osobami korzystającymi z wyników pracy osoby zajmującej się rachunkowością oraz otwartość na zgłaszane potrzeby informacyjne, których zaspokojenie leży w obszarze jej kompetencji i możliwości rachunkowości.

2.4. *Zasada niezależności zawodowej osoby zajmującej się rachunkowością* oznacza konieczność wyrażania niezależnej opinii w sprawach wymagających rozstrzygnięć przy jej udziale.

Zasada ta wiąże się z:

- niezależnością profesjonalnego osądu, która oznacza stan umysłu pozwalający osobie zajmującej się rachunkowością na rzetelne, obiektywne i wiarygodne przedstawienie jej zdania, bez ulegania wpływom zniekształcającym profesjonalny osąd oraz
- dbałością o wizerunek zawodu w dziedzinie rachunkowości, co oznacza unikanie przez osobę zajmującą się rachunkowością takich sytuacji i działań, które mogłyby doprowadzić do tego, że inne kompetentne osoby mogłyby wyciągnąć uzasadniony wniosek, że zasada niezależności nie została przez nią zachowana.

2.5. *Zasada odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości* oznacza świadomość ko-

nieczności przygotowania i prezentowania przez osobę zajmującą się rachunkowością tych informacji w sposób zgodny z obowiązującym prawem, standardami zawodowymi i normami etycznymi.

- 2.6. *Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w jej relacjach z osobami, jednostkami i instytucjami powiązаныmi z nią zawodowo* opierają się na szacunku, zrozumieniu, bezinteresowności, życzliwości, wspólnym zaangażowaniu i wymianie doświadczeń.
- 2.7. *Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w przypadkach sporu i sprzeczności interesów* opierają się na dążeniu do obiektywnych i polubownych rozstrzygnięć w takich sytuacjach.
- 2.8. *Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w sytuacjach szczególnych jednostki prowadzącej rachunkowość lub jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość* polegają na dążeniu do wypełnienia nadrzędnych zasad rachunkowości, ze szczególnym uwzględnieniem zasady rzetelnego i wiernego obrazu oraz norm etycznych.
- 2.9. *Zasada zachowania tajemnicy zawodowej* oznacza, że osoba zajmująca się rachunkowością w pełni przestrzega prawa zarządu jednostki do nierozpowszechniania znanych jej, a mających charakter wewnętrzny, informacji, których ujawnianie nie jest obowiązkowe w świetle prawa a które mogą mieć gospodarcze lub inne znaczenie dla jednostki.
- 2.10. *Zasady właściwego oferowania usług z dziedziny rachunkowości* zakładają uczciwość w staraniach związanych ze stosowaniem różnych form działalności marketingowej oraz innych działań mających na celu pozyskiwanie odbiorców usług z dziedziny rachunkowości.

Część III

ZASADY ETYCZNEGO WYKONYWANIA ZAWODU PRZEZ OSOBY ZAJMUJĄCE SIĘ RACHUNKOWOŚCIĄ

Rozdział 1

Zasada kompetencji zawodowych i wysokiej jakości pracy

Zasada kompetencji zawodowych wymaga od osoby zajmującej się rachunkowością posiadania należytego przygotowania zawodowego, ustawicznego poszerzania i aktualizowania wiedzy fachowej, doskonalenia zawodowych umiejętności oraz takiego ich wykorzystywania, aby praca osoby zajmującej się rachunkowością mogła być uznana przez zainteresowane strony za wykonaną uczciwie, rzetelnie i pozbawioną stronniczości.

Zasada wysokiej jakości pracy wymaga od osoby zajmującej się rachunkowością przestrzegania należytej staranności i obiektywizmu w systematyce informacji przetwarzanych i prezentowanych przez system rachunkowości, tak aby zasługiwały one na zaufanie osób z nich korzystających. Zasada ta obejmuje sprawność organizacyjną, terminowość i fachowość w kontaktach z osobami korzystającymi z wyników pracy osoby zajmującej się rachunkowością oraz otwartość na zgłaszane potrzeby informacyjne, których zaspokojenie leży w obszarze jej kompetencji i możliwości systemu rachunkowości.

- 1.1. Do wykonywania czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych nieodzowne jest posiadanie przez osobę zajmującą się rachunkowością kompetencji zawodowych, które są syntezą wiedzy teoretycznej i doświadczenia zawodowego. Kompetencje zawodowe oznaczają zdolność wykonywania pracy zgodnie z określonymi w środowisku standardami.

- 1.2. Przy wykonywaniu czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych oraz innych rozliczeń publicznoprawnych równie ważne jak kompetencje zawodowe są wartości moralne takie jak:
  - uczciwość,
  - wiarygodność,
  - obiektywizm,
  - uprzejmość,
  - szacunek,
  - odpowiedzialność społeczna.
- 1.3. Każda funkcja, której pełnienia podejmuje się osoba zajmująca się rachunkowością, wymaga osiągnięcia poziomu kompetencji zapewniającego wysoką jakość wykonywanej pracy i profesjonalizm.
- 1.4. Kompetencje zawodowe osoby zajmującej się rachunkowością obejmują nie tylko wiedzę i umiejętności z zakresu rachunkowości i dyscyplin pokrewnych, ale także z zakresu etyki i właściwych postaw zawodowych.
- 1.5. Zmiany następujące w otoczeniu osoby zajmującej się rachunkowością powodują, że nieodzowne jest doskonalenie zawodowe następujące w ciągu całego jej życia zawodowego. Przy zdobywaniu i aktualizowaniu kompetencji osoba zajmująca się rachunkowością wypracowuje nawyk dociekliwego uczenia się. Częścią nauki trwającej całe życie zawodowe jest także rozwój wartości etycznych.
- 1.6. Praca wykonywana przez osobę zajmującą się rachunkowością powinna być wysokiej jakości, zgodna z postępem i dorobkiem nauki rachunkowości i dyscyplin pokrewnych, przepisami prawa, regulacjami międzynarodowymi i zasadami ugruntowanymi dobrą praktyką.

- 1.7. Przy wykonywaniu czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie oraz rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych osoba zajmująca się rachunkowością kieruje się uczciwością intelektualną. Uczciwość intelektualna oznacza, iż osoba zajmująca się rachunkowością nie może sprawiać wrażenia, że dysponuje wiedzą i doświadczeniem, których w rzeczywistości nie posiada i powinna podejmować się tylko takich prac, do wykonywania których ma odpowiednie kompetencje.
- 1.8. Jeśli osoba zajmująca się rachunkowością nie jest w stanie wykonać we właściwy sposób określonych czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie bądź rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych to stara się o uzyskanie doradztwa i pomocy odpowiednich specjalistów, aby jej praca charakteryzowała się wysoką jakością.
- 1.9. Osoba zajmująca się rachunkowością wykonuje swoją pracę zawodową rzetelnie i uczciwie, tak aby dostarczać wiarygodnych informacji. Warunkiem tego jest sumienne wykonywanie przez tę osobę jej obowiązków, solidność, prawdomówność, szczerść.
- 1.10. Rzetelność i uczciwość osoby zajmującej się rachunkowością oznacza przestrzeganie norm zawodowych i etycznych stanowiących podstawę oceny jej postępowania.
- 1.11. Osobę zajmującą się rachunkowością charakteryzuje obiektywizm, co oznacza, że przedstawia ona i interpretuje fakty zgodnie z realiami, niezależnie od sądów innych osób. Nie może ona ulegać naciskom zwierzchników lub innych osób usiłujących zmienić jej stanowisko w konkretnej sprawie.

Rozdział 2

Zasada niezależności zawodowej

Zasada niezależności zawodowej osoby zajmującej się rachunkowością polega na wyrażaniu niezależnej opinii w sprawach wymagających rozstrzygnięć przy jej udziale.

Zasada ta wiąże się z:

- niezależnością profesjonalnego osądu, która oznacza stan umysłu pozwalający osobie zajmującej się rachunkowością na rzetelne, obiektywne i wiarygodne przedstawienie jej zdania, bez ulegania wpływowi zniekształcającym profesjonalny osąd oraz*
- dbałością o wizerunek zawodu w dziedzinie rachunkowości, co oznacza unikanie przez osobę zajmującą się rachunkowością takich sytuacji i działań, które mogłyby doprowadzić do tego, że inne kompetentne osoby mogłyby wyciągnąć uzasadniony wniosek, że zasada niezależności nie została przez nią zachowana.*

- 2.1. Niezależność zawodowa osoby zajmującej się rachunkowością jest warunkiem profesjonalnego wykonywania czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych.
- 2.2. Niezależność zawodowa osoby zajmującej się rachunkowością leży u podstaw wysokiej jakości sprawozdań finansowych i sprawozdań wewnętrznych sporządzanych w jednostce.
- 2.3. Niezależność zawodowa nie oznacza braku współpracy z innymi osobami wykonującymi czynności księgowe, czynności wspomagające zarządzanie, rozliczenia podatkowe i inne rozliczenia publicznoprawne i z innymi osobami zatrudnionymi w jednostce zgłaszającymi potrzeby informacyjne pod adresem rachunkowości.
- 2.4. Niezależność zawodowa osoby zajmującej się rachunkowością nie oznacza też braku funkcjonalnego podporządkowania.

- 2.5. Niezależność zawodową w każdym z wymienionych przypadków rozumie się jako zachowanie postawy niepoddawania się jakimkolwiek wpływom, które mogłyby stanowić zagrożenie dla etycznego (moralnego) i profesjonalnego wykonywania przez osobę zajmującą się rachunkowością czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych.
- 2.6. Niezależności zawodowej nie należy mylić z nieuzasadnionym uporem trwania przy wyrażonej opinii lub z brakiem elastyczności w wyrażaniu opinii. Powinnością osoby zajmującej się rachunkowością jest bowiem:
- wszechstronna profesjonalna analiza sytuacji związanych z wykonywanymi czynnościami księgowymi, czynnościami wspomagającymi zarządzanie, rozliczeniami podatkowymi i innymi rozliczeniami publicznoprawnymi oraz
  - skorygowanie opinii w każdym przypadku pozyskania nowej wiedzy lub informacji oświetlającej inaczej daną sprawę i uznania racji innych osób, jeżeli proponowane przez nie rozwiązania bądź sugestie pozwalają na rzetelne, obiektywne i wiarygodne przedstawienie sytuacji będącej przedmiotem osądu.
- 2.7. Niezależność zawodowa osoby zajmującej się rachunkowością w każdym razie powinna być przez nią rozumiana tylko i wyłącznie jako konieczna cecha profesjonalnego wykonywania zawodu i nie może być wykorzystywana do osiągnięcia szczególnych przywilejów ani w jednostce, ani poza nią.
- 2.8. Ramy niezależności zawodowej osoby zajmującej się rachunkowością nie wynikają z norm prawnych a wyznaczone są przez merytoryczne zasady wykonywania czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczenia podatkowe i inne rozliczenia publicznoprawne oraz przez niniejszy Kodeks.

- 2.9. Osoba zajmująca się rachunkowością od momentu rozpoczęcia wykonywania czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych powinna być świadoma tego, że jej niezależność zawodowa wynikająca zarówno z:
- 1) niezależności profesjonalnego osądu,
  - 2) dbałości o wizerunek zawodu w dziedzinie rachunkowości może być narażona na różnego rodzaju zagrożenia a w szczególności wynikające z zażyłości, zaufania bądź zastraszenia.

Rozdział 3

Zasada odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości

Zasada odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości oznacza świadomość konieczności przygotowania i prezentowania przez osobę zajmującą się rachunkowością tych informacji w sposób zgodny z obowiązującym prawem, standardami zawodowymi i normami etycznymi.

- 3.1. Osoba zajmująca się rachunkowością ponosi zawodową i etyczną odpowiedzialność za terminowość, obiektywizm i wiarygodność przygotowywanych i prezentowanych informacji z zakresu rachunkowości.
- 3.2. Przygotowywane i prezentowane przez osobę zajmującą się rachunkowością informacje z zakresu rachunkowości muszą być wiarygodne, kompletne, zrozumiałe i istotne dla właściwej oceny zagadnienia, którego dotyczą.
- 3.3. Osoba zajmująca się rachunkowością ponosi odpowiedzialność za stosowanie zawodowych i etycznych zasad przez podległe jej osoby w zakresie przygotowania i prezentacji informacji.

- 3.4. Osoba zajmująca się rachunkowością musi być świadoma swojej odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości. Zapewnienie właściwego poziomu tej świadomości wymaga od osoby zajmującej się rachunkowością:
- poczucia niezależności w procesie przygotowywania i prezentacji informacji,
  - świadomości i rozumienia konsekwencji działań własnych i osób podwładnych w tym zakresie.

Rozdział 4

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w relacjach z osobami, jednostkami i instytucjami powiązanymi z nią zawodowo

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w jej relacjach z osobami, jednostkami i instytucjami powiązanymi z nią zawodowo opierają się na szacunku, wzajemnym zrozumieniu, bezinteresowności, życzliwości, wspólnym zaangażowaniu i wymianie doświadczeń.

- 4.1. Osoba zajmująca się rachunkowością w stosunkach z innymi osobami zajmującymi się rachunkowością, jednostkami i instytucjami powiązanymi z nią zawodowo dba o zachowanie dobrego imienia zawodu oraz stara się o nienaruszanie interesu publicznego.
- 4.2. Osoba zajmująca się rachunkowością w relacjach z innymi osobami zachowuje szacunek, wzajemne zrozumienie, bezinteresowność i życzliwość.
- 4.3. Osoba zajmująca się rachunkowością przestrzega przepisów prawa dotyczących zakazu nieuczciwej konkurencji.

- 4.4. Ewentualne krytyczne uwagi kierowane pod adresem innej osoby zajmującej się rachunkowością osoba zajmująca się rachunkowością wyraża w obecności osoby zainteresowanej, z zachowaniem służbowych relacji.
- 4.5. Osoba zajmująca się rachunkowością służy radą i pomocą innej osobie zajmującej się rachunkowością w wykonywaniu przez nią zawodu, jeżeli o taką radę bądź pomoc zostanie przez nią poproszona.
- 4.6. Osoba zajmująca się rachunkowością w ramach współpracy z innymi osobami zajmującymi się rachunkowością, jednostkami i instytucjami powiązаныmi z nią zawodowo rozwiązuje ewentualne spory zgodnie z zasadami Kodeksu.
- 4.7. Osoba zajmująca się rachunkowością w ramach współpracy z innymi osobami zajmującymi się rachunkowością, jednostkami i instytucjami powiązаныmi z nią zawodowo przekazuje o sobie informacje mając na uwadze dbałość o prestiż własnego zawodu.
- 4.8. Osoba zajmująca się rachunkowością w ramach współpracy z innymi osobami zajmującymi się rachunkowością, jednostkami i instytucjami powiązаныmi z nią zawodowo nie może wyrażać opinii, które mogą wprowadzać w błąd lub są sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Rozdział 5

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w przypadkach sporu i sprzeczności interesów

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w przypadkach sporu i sprzeczności interesów opierają się na dążeniu do obiektywnych i polubownych rozstrzygnięć w takich sytuacjach.

- 5.1. Osoba zajmująca się rachunkowością powinna być świadoma możliwości zaistnienia sytuacji, które mogą być przyczyną wystąpienia sprzeczności interesów. W związku z tym powinna ona być wyczulona na czynniki przyczyniające się do ich powstania.
- 5.2. Sprzeczność interesów może mieć miejsce zwłaszcza wtedy, gdy ktokolwiek będzie nakłaniał osobę zajmującą się rachunkowością do nieprzestrzegania zasad:
- wysokiej jakości pracy,
  - kompetencji zawodowych,
  - niezależności zawodowej,
  - odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości,
  - postępowania w relacjach z osobami, jednostkami i instytucjami powiązanymi z osobą zajmującą się rachunkowością zawodowo,
  - postępowania w szczególnych sytuacjach jednostki prowadzącej rachunkowość,
  - zachowania tajemnicy zawodowej,
  - właściwego oferowania usług księgowych z dziedziny rachunkowości.
- 5.3. Osoba zajmująca się rachunkowością powinna zwracać szczególną uwagę na sytuacje, które mogą doprowadzić do zachowań niezgodnych z zasadami etyki, czyli takie sytuacje, gdy:
- 1) na osobę zajmującą się rachunkowością wywierany jest nacisk przez:
    - osoby z jednostki, w której jest zatrudniona,
    - osoby z jednostki, na rzecz której prowadzi usługowo księgi rachunkowe lub wykonuje inną usługę z zakresu rachunkowości,

- 2) powstaje sprzeczność między lojalnością osoby zajmującej się rachunkowością:
  - wobec jednostki, w której jest zatrudniona,
  - wobec jednostki, której jest współnikiem,a postępowaniem zgodnym z zasadami etyki.
- 5.4. Sytuacje sporne mogą mieć miejsce pomiędzy osobami zajmującymi się rachunkowością a:
  - 1) innymi osobami zajmującymi się rachunkowością,
  - 2) jednostkami, w których są zatrudnione,
  - 3) jednostkami, z którymi łączy ich stosunek cywilno-prawny,
  - 4) jednostkami, na rzecz których usługowo prowadzą rachunkowość lub wykonują inne usługi z zakresu rachunkowości.
- 5.5. W przypadku wystąpienia sporów osoba zajmująca się rachunkowością powinna zastosować zasady określone w jednostce jako wewnętrzne procedury postępowania przewidzianego dla tego typu sytuacji.
- 5.6. Jeżeli sporu nie da się rozstrzygnąć w powyższy sposób, wówczas wskazane jest:
  - 1) przeanalizowanie przedmiotu sporu z bezpośrednim przełożonym, a gdy to nie pozwoli na rozwiązanie problemu, wówczas osoba zajmująca się rachunkowością może zwrócić się do osoby z wyższego szczebla kierownictwa, powiadamiając o tym fakcie bezpośredniego przełożonego,
  - 2) zwrócenie się o poradę do niezależnego doradcy lub zawodowej organizacji osób zajmujących się rachunkowością w celu ustalenia dalszego toku postępowania,
  - 3) w ostateczności zrezygnowanie z wykonywania na rzecz danej jednostki czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych (rezygnacja z pracy lub zlece-

- nia) oraz przygotowanie odpowiedniego wyjaśnienia dla zawodowej organizacji osób zajmujących się rachunkowością.
- 5.7. W każdym przypadku wystąpienia sprzeczności interesów lub sporów należy dążyć przede wszystkim do polubownego załatwienia sprawy.

Rozdział 6

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w sytuacjach szczególnych jednostki prowadzącej rachunkowość lub jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w sytuacjach szczególnych jednostki prowadzącej rachunkowość lub jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość polegają na dążeniu do wypełnienia nadrzędnych zasad rachunkowości ze szczególnym uwzględnieniem zasady rzetelnego i wiernego obrazu oraz norm etycznych.

- 6.1. Sytuacje szczególne dotyczące jednostki prowadzącej rachunkowość lub jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość, w których może znaleźć się osoba zajmująca się rachunkowością w trakcie wykonywania zawodu, to między innymi:
- 1) likwidacja, upadłość, postępowanie układowe bądź naprawcze,
  - 2) zagrożenie zasady kontynuacji działalności z innych powodów,
  - 3) zmiany personalne w zakresie wykonywania czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych,
  - 4) utrata znaczących zasobów informacyjnych, w tym dokumentacji źródłowej, ujawnienie istotnych materialnie uchybień mających konsekwencje w rachunkowości jednostki.

- 6.2. W przypadku likwidacji, upadłości, postępowania układowego bądź naprawczego, osoba zajmująca się rachunkowością powinna współpracować z osobami, jednostkami i instytucjami zaangażowanymi w tę sytuację zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym Kodeksie.
- 6.3. W przypadku zidentyfikowania przez osobę zajmującą się rachunkowością zagrożenia kontynuacji działalności jednostki prowadzącej rachunkowość lub jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość, powinna ona powiadomić o tym fakcie kierownika jednostki.
- 6.4. W przypadku zmian personalnych w zakresie wykonywania czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych ustępująca osoba zajmująca się rachunkowością powinna przekazać osobie przejmującej, w stosowanej w jednostce na taką okoliczność procedurze, niezbędne informacje o czynnościach księgowych, czynnościach wspomagających zarządzanie, rozliczeniach podatkowych i innych rozliczeniach publicznoprawnych wykonywanych przez nią, w tym także informacje, które nie wynikają z regulacji wewnętrznych a są niezbędne dla prawidłowego wykonywania zadań zawodowych.
- 6.5. W przypadku utraty znaczących zasobów informacyjnych, osoba zajmująca się rachunkowością powinna wykazywać gotowość i chęć współpracy w odbudowie tych zasobów.
- 6.6. W przypadku ujawnienia istotnych materialnie uchybień mających konsekwencje w rachunkowości jednostki, osoba zajmująca się rachunkowością powinna powiadomić o tym fakcie bezpośredniego przełożonego lub kierownika jednostki, uwzględniając przepisy prawa i zasady etyki.

- 6.7. W przypadku wystąpienia innych szczególnych sytuacji, osoba zajmująca się rachunkowością powinna dążyć do ich rozwiązania zgodnie z przepisami prawa i zasadami etyki w rachunkowości.

Rozdział 7

Zasada zachowania tajemnicy zawodowej

Zasada zachowania tajemnicy zawodowej oznacza, że osoba zajmująca się rachunkowością w pełni przestrzega poszanowania prawa zarządu jednostki do nierozpowszechniania znanych jej, a mających charakter wewnętrzny, informacji, których ujawnianie nie jest obowiązkowe w świetle prawa a które mogą mieć gospodarcze lub inne znaczenie dla jednostki.

- 7.1. Tajemnica zawodowa oznacza nieupublicznianie spraw, faktów, wiadomości, których nie należy rozgłaszać i które nie powinny wyjść na jaw ze względu na ochronę interesu jednostki.
- 7.2. Osoba zajmująca się rachunkowością zachowuje tajemnicę zawodową dotyczącą informacji otrzymanych podczas wykonywania w jednostce wszystkich czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych. Zachowanie tajemnicy zawodowej obowiązuje także po ustaniu formalnych powiązań osoby zajmującej się rachunkowością z daną jednostką.
- 7.3. Osoba zajmująca się rachunkowością w żadnym przypadku nie wykorzystuje ani nie ujawnia tajemnicy zawodowej dla korzyści osobistych lub dla korzyści innych osób. Pod żadnym pozorem ujawnienie tajemnicy zawodowej nie może wynikać z dążenia do spowodowania szkody w realizacji celów jednostki czy też osób trzecich.

- 7.4. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej dotyczy zarówno informacji związanych z kontrahentami jednostki, jak i innych aspektów jej działalności.
- 7.5. Tajemnica zawodowa może być ujawniona tylko na podstawie upoważnień wynikających z przepisów prawa, standardów zawodowych, jak również umów i porozumień wzajemnych.
- 7.6. W każdym przypadku zamiaru ujawnienia tajemnicy zawodowej osoba zajmująca się rachunkowością rozważa i uwzględnia:
- prawo osoby, której ujawniana tajemnica ma być przekazana, do otrzymania określonych informacji objętych tajemnicą zawodową,
  - sposób ujawnienia oraz dowody potwierdzające ujawnienie tajemnicy zawodowej,
  - konsekwencje ujawnienia tajemnicy zawodowej oraz odpowiedzialność z tego tytułu.
- 7.7. W przypadku jakiegokolwiek wątpliwości związanej z przestrzeganiem tajemnicy zawodowej osoba zajmująca się rachunkowością informuje w pierwszej kolejności o tym swojego bezpośredniego przełożonego.
- 7.8. Osoba zajmująca się rachunkowością kierująca pracą innych osób zajmujących się rachunkowością zobowiązana jest do poinformowania ich o obowiązku przestrzegania tajemnicy zawodowej.

Rozdział 8

Zasady właściwego oferowania usług z dziedziny rachunkowości

Zasady właściwego oferowania usług z dziedziny rachunkowości zakładają uczciwość w staraniach związanych ze stosowaniem różnych form działalności marketingowej oraz innych działań mających na celu pozyskiwanie odbiorców usług z dziedziny rachunkowości.

- 8.1. Osoba zajmująca się rachunkowością informuje o swoich usługach w sposób rzetelny i uczciwy, kierując się postanowieniami prawa i zasadami etyki.
- 8.2. Oferowanie usług w dziedzinie rachunkowości nie może wpływać niekorzystnie na reputację zawodu księgowego.
- 8.3. Za sprzeczne z zasadami etyki zawodowej uznaje się przy oferowaniu usług w dziedzinie rachunkowości w szczególności:
  - 1) informowanie odbiorcy usług o możliwościach wywierania wpływu na organy władz, administracji itp.,
  - 2) podawanie informacji samochwalnych nie opartych na wiarygodnych faktach lub nieuzasadnione nazywanie siebie ekspertem lub specjalistą w danym obszarze rachunkowości,
  - 3) oferowanie i wykonywanie usług za cenę nie pozwalającą na pokrycie kosztów ich świadczenia,
  - 4) prezentowanie w ofertach przesadnych informacji co do jakości świadczonych usług, terminowości ich wykonywania, posiadanych kwalifikacji i doświadczenia itp.,
  - 5) czynienie jakichkolwiek porównań z innymi księgowymi, zwłaszcza w zakresie kompetencji i cen usług oraz umniejszanie wartości pracy innych księgowych itp.
- 8.4. Osoba zajmująca się rachunkowością będąc autorem publikacji, wygłaszając wykłady, udzielając wywiadów itp., poza treścią

merytoryczną może informować o swoich kwalifikacjach zawodowych i o miejscu zatrudnienia ale nie może przekazywać informacji o usługach świadczonych przez jednostkę, w której jest zatrudniona.

Część IV

OGRANICZENIA W WYKONYWANIU ZAWODU W DZIEDZINIE RACHUNKOWOŚCI

1. Oceniając swoją zdolność do wykonywania zawodu w dziedzinie rachunkowości należy mieć na uwadze, że ograniczenia w wykonywaniu zawodu w dziedzinie rachunkowości mogą wynikać z uwarunkowań osobistych i zewnętrznych. Do osobistych ograniczeń zaliczyć należy: poziom kwalifikacji i doświadczenie zawodowe, indywidualne predyspozycje zawodowe i zdolności organizacyjne oraz sprawność psychiczną. Do zewnętrznych ograniczeń w wykonywaniu zawodu w dziedzinie rachunkowości zaliczyć należy wymagania wynikające z obowiązujących norm prawnych i zawodowych oraz z wewnętrznych przepisów jednostki będącej pracodawcą lub usługobiorcą.
2. Oceniając swoją zdolność do wykonywania zawodu w dziedzinie rachunkowości należy brać pod uwagę w szczególności:
  - aktualne wymagania wynikające z obowiązujących norm prawnych i zawodowych,
  - aktualne i najbliższe wymagania wynikające z regulacji wewnętrznych jednostki w zakresie: rachunkowości i zdolności organizacyjnych osób w niej zatrudnionych,
  - aktualne wymagania w zakresie kwalifikacji ogólnych i zawodowych oczekiwanych od osoby zajmującej się rachunkowością w zatrudniającej ją jednostce,
  - wymaganą sprawność psychiczną i fizyczną od osoby zajmującej się rachunkowością.

3. Szczególne ograniczenie w wykonywaniu zawodu w dziedzinie rachunkowości może powodować prawomocny wyrok sądowy za przestępstwo gospodarcze lub orzeczenie właściwej instancji przewidziane w normach prawa dla wykonywania zawodu w dziedzinie rachunkowości.

Część V

PRZESTRZEGANIE ZASAD ETYKI W RACHUNKOWOŚCI, ICH NARUSZENIE I KOMISJA ETYKI

Rozdział 1

Sygnatariusze Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości

- 1.1. Każda osoba zajmująca się rachunkowością, jednostka usługowo prowadząca rachunkowość, jednostka prowadząca rachunkowość może złożyć w Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce oświadczenie o przyjęciu i stosowaniu Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości.

Taka osoba i jednostka po zarejestrowaniu oświadczenia w Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce staje się Sygnatariuszem Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości i ma prawo zamieścić informację o tym fakcie na swojej stronie internetowej lub informować w inny sposób.

- 1.2. Sygnatariusze Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości wskazują wszystkim zainteresowanym sposób dostępu do tekstu tego Kodeksu.
- 1.3. Obowiązkiem Sygnatariusza Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości jest przestrzeganie zasad określonych w Kodeksie. Kierownik jednostki będącej Sygnatariuszem Kodeksu zapewnia warunki dla wdrożenia i przestrzegania zasad Kodeksu

Zawodowej Etyki w Rachunkowości przez podległe mu osoby zajmujące się rachunkowością.

Rozdział 2

Naruszenie zasad Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości

2.1. Zachowanie Sygnatariusza niezgodne z zasadami Kodeksu

Za naruszenie zasad Kodeksu uznane będzie każde zachowanie niezgodne z tymi zasadami a także próba obejścia zasad Kodeksu, w tym poprzez wykorzystanie podmiotów niezwiązanych zasadami Kodeksu.

W przypadku naruszenia zasad Kodeksu przez pracownika lub osobę działającą na zlecenie Sygnatariusza Kodeksu odpowiada zarówno Sygnatariusz, jak i osoba, która te zasady naruszyła.

2.2. Rozstrzygnięcie spraw dotyczących naruszeń Kodeksu

Wszelkie sprawy związane z naruszeniem przez Sygnatariuszy postanowień Kodeksu rozstrzygane są przez Komisję Etyki.

2.3. Zgłoszenie o naruszeniu zasad Kodeksu

Każdy może zgłosić do Komisji Etyki naruszenie przez Sygnatariusza postanowień Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości. Zgłoszenie powinno nastąpić w formie pisemnej i zawierać opis naruszenia, którego dopuścił się Sygnatariusz.

2.4. Informowanie o naruszeniu zasad Kodeksu

Komisja Etyki o wniesionym zgłoszeniu niezwłocznie informuje Sygnatariusza, którego zgłoszenie dotyczy.

2.5. Podejmowanie działań

Komisja Etyki podejmuje działania prowadzące do oceny stawianych zarzutów. W przypadku stwierdzenia naruszenia zasad

Kodeksu przez Sygnatariusza Komisja Etyki może w stosunku do Sygnatariusza:

- a) zwrócić uwagę na stwierdzone naruszenia zasad,
- b) napiętnować występowanie naruszeń zasad,
- c) dokonać skreślenia z listy Sygnatariuszy.

W każdym przypadku Komisja Etyki może żądać od Sygnatariusza usunięcia skutków naruszenia zasad Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości.

- 2.6. W razie stwierdzenia naruszenia zasad Kodeksu przez członka Stowarzyszenia Księgowych w Polsce Komisja Etyki powiadamia odnośny organ władz Stowarzyszenia.

Rozdział 3 **Komisja Etyki**

3.1. *Cel powołania Komisji Etyki*

Komisja Etyki powołana jest do oceny przestrzegania przez Sygnatariuszy zasad określonych w Kodeksie Zawodowej Etyki w Rachunkowości.

Komisja Etyki działa przy Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce zgodnie z jego statutem.

3.2. *Działalność Komisji Etyki*

Organizację oraz szczegółowe zasady działalności Komisji Etyki określa Zarząd Główny Stowarzyszenia Księgowych w Polsce w uchwalonym „Regulaminie działania Komisji Etyki”.

Komisja Etyki rozpatruje zgłaszane przez Sygnatariuszy uwagi i propozycje odnoszące się do treści Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości oraz przygotowuje i przedkłada Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Księgowych w Polsce propozycje zmian zasad niniejszego Kodeksu.

Część VI

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości wchodzi w życie z dniem jego przyjęcia, w drodze uchwały, przez Krajowy Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

Komisja Etyki

Komisja Etyki przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Księgowych w Polsce działa od 23 października 2007 r.

prof. dr hab. Anna Karmańska	przewodnicząca
dr Paweł Żuraw	wiceprzewodniczący
Małgorzata Małowińska	sekretarz
Elżbieta Bochenek	członek – do 24.10.2011
prof. SGH Tomasz Dołęgowski	członek
Mariusz Drozd	członek
Małgorzata Janusz	członek
Józef Karolewski	członek
Stanisław Kozłowski	członek
Sebastian Kuś	członek – od 24.10.11
dr Jerzy Łopacki	członek
Jerzy Majdziak	członek – do 24.10.11
Marian Mońka	członek
dr Jan Piątek	członek
Tadeusz Pieniążek	członek
Grażyna Urbaniak	członek – od 22.12.2009
Franciszek Wala	członek – od 22.12.2009
Rafał Wawrowski	członek – do 24.10.2011
Jacek Zieliński	członek – od 22.12.2009

Skład osobowy Komisji Etyki regulują następujące uchwały Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce:

- nr 698/21/2007 z 23 października 2007 r.
- nr 741/137/2009 z 22 grudnia 2009 r.
- nr 778/20/2011 z 24 października 2011 r.

Regulamin działania Komisji Etyki

Rozdział I Postanowienia ogólne

§ 1

1. Komisja Etyki jest komisją stałą działającą przy Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce (Stowarzyszenie).
2. Komisja Etyki (Komisja) powoływana jest przez Zarząd Główny Stowarzyszenia zgodnie z postanowieniem XIX Krajowego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia.
3. Komisja działa na podstawie Statutu Stowarzyszenia i niniejszego regulaminu.
4. Komisja działa na rzecz środowisk sygnatariuszy „Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości” (Kodeks).

Rozdział II Liczebność i tryb powoływania składu Komisji Etyki

§ 2

1. Komisja liczy od 15 do 21 osób.
2. Skład osobowy Komisji uwzględnia przedstawicielstwo środowisk:
  - 1) nauki rachunkowości,
  - 2) praktyki rachunkowości (osób fizycznych wykonujących czynności z zakresu rachunkowości i dziedzin pokrewnych),
  - 3) jednostek prowadzących rachunkowość,
  - 4) jednostek świadczących usługi w zakresie rachunkowości.
3. W skład Komisji powoływani są:
  - 1) członkowie zwyczajni i honorowi Stowarzyszenia,
  - 2) przedstawiciele członków wspierających Stowarzyszenia,

- 3) przedstawiciele zrzeszeń, stowarzyszeń i innych organizacji zawodowych lub biznesowych ze środowisk, o których mowa w ust. 2.

§ 3

1. Członków Komisji powołuje Zarząd Główny Stowarzyszenia decyzją w formie uchwały, podjętą na wniosek Prezydium Zarządu Głównego lub Prezydium Komisji.
2. Członek Komisji może być odwołany przez Zarząd Główny Stowarzyszenia w każdym czasie – na swój wniosek lub na wniosek Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia bądź wniosek Komisji.
3. Członkowie Komisji wybierają ze swego składu: przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza, którzy stanowią Prezydium Komisji. W skład Prezydium Komisji mogą wchodzić przewodniczący zespołów problemowych w liczbie nie większej niż trzech, wybrani przez Komisję.

Rozdział III

Cele i zasady działania Komisji Etyki

§ 4

Celem działania Komisji jest:

- 1) propagowanie zasad zawartych w „Kodeksie Zawodowej Etyki w Rachunkowości”,
- 2) ocena przestrzegania przez sygnatariuszy zasad etycznych zawartych w Kodeksie,
- 3) oddziaływanie na eliminowanie czynów i zachowań niezgodnych z zasadami etycznymi.

§ 5

Komisja realizuje swoje cele w szczególności przez:

- 1) inicjowanie różnych form upowszechniania wiedzy o zasadach zawartych w Kodeksie i współuczestniczenie członków Komisji w realizacji tych przedsięwzięć,
- 2) uczestniczenie w procesie pozyskiwania sygnaturuszy Kodeksu,
- 3) rozpatrywanie uwag i propozycji odnoszących się do treści Kodeksu, zwłaszcza zgłaszanych przez sygnaturuszy,
- 4) przygotowywanie, na podstawie prowadzonych prac, propozycji zmian i uzupełnień (rozwińnięcia) zasad zawartych w Kodeksie oraz przedkładanie ich Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia,
- 5) rozpatrywanie zgłoszonych do Komisji spraw, dotyczących naruszenia zasad wynikających z Kodeksu, informowanie sygnaturuszy, których zgłoszenia dotyczą, pozyskiwanie materiałów informacyjnych i dowodowych, dokonywanie ich oceny i formułowanie wniosków,
- 6) rozstrzyganie spraw związanych z naruszeniem zasad zawartych w Kodeksie przez sygnaturuszy oraz wdrażanie odpowiedniego trybu postępowania a mianowicie:
  - a) przekazanie sprawy do właściwego sądu koleżeńkiego w Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce – w przypadku gdy sygnaturusze jest członkiem Stowarzyszenia jako osoba fizyczna,
  - b) zastosowanie właściwych środków oddziaływania – w przypadku, gdy sygnaturusze nie jest członkiem Stowarzyszenia jako osoba fizyczna,
- 7) stosowanie odpowiednich środków oddziaływania wobec sygnaturuszy, o których mowa wyżej w pkt. 6 lit. b) a mianowicie:
  - a) zwrócenie uwagi na stwierdzone naruszenia zasad,
  - b) napiętnowanie występowania naruszeń zasad,

- c) skreślenie z listy sygnatariuszy,
- 8) inicjowanie różnych działań zmierzających do usuwania przyczyn powstawania zachowań i czynów nieetycznych,
- 9) odpowiednie wykorzystanie zasobów „Banku dylematów etycznych” dla upowszechniania wiedzy o zagrożeniach występujących w sferze etyki w rachunkowości,
- 10) dokonywanie wykładni treści „Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości”.

§ 6

Realizując swoje cele Komisja współdziała w szczególności z:

- 1) Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia, zwłaszcza w zakresie:
  - a) zapewnienia warunków organizacyjno-technicznych dla działalności Komisji,
  - b) propagowania zasad zawartych w Kodeksie,
  - c) pozyskiwania sygnatariuszy Kodeksu,
  - d) wykonywania decyzji Komisji o skreśleniu sygnatariusza z listy prowadzonej przez Stowarzyszenie,
- 2) Radą Naukową Stowarzyszenia, zwłaszcza w zakresie:
  - a) propagowania zasad zawartych w Kodeksie,
  - b) prowadzenia prac naukowych nad zagadnieniami etyki zawodowej w rachunkowości,
  - c) tworzenia „Banku dylematów etycznych”.

Rozdział IV **Tryb działania Komisji Etyki**

§ 7

- 1. Główną formą zbiorowego wykonywania przez Komisję swoich funkcji są posiedzenia Komisji.
- 2. Komisja odbywa posiedzenia w miarę potrzeb.

3. Posiedzenia Komisji zwołuje przewodniczący lub wiceprzewodniczący, wskazując porządek obrad posiedzenia. W przypadku niemożności pełnienia swojej funkcji przez przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego funkcje tę spełnia sekretarz albo wyznaczony przez przewodniczącego członek Komisji.
4. Posiedzenie Komisji powinno być zwołane także na żądanie co najmniej 5 członków Komisji lub na wniosek Prezydium Zarządu Głównego.
5. Posiedzenia Komisji odbywają się w siedzibie Zarządu Głównego Stowarzyszenia. W uzasadnionej sytuacji przewodniczący Komisji może zwołać posiedzenie w innym miejscu.
6. Posiedzenia prowadzi jej przewodniczący a w przypadku jego nieobecności – wiceprzewodniczący lub sekretarz albo wyznaczony przez przewodniczącego członek Komisji.

§ 8

1. Przewodniczący Komisji powiadamia członków o terminie, miejscu i porządku posiedzenia, na co najmniej 14 dni przed posiedzeniem Komisji.
2. Materiały dotyczące spraw będących przedmiotem obrad przekazuje się członkom Komisji na co najmniej 7 dni przed terminem posiedzenia. Przewodniczący może wyrazić zgodę na ich przedłożenie w czasie krótszym.
3. Każdy członek Komisji ma prawo wnioskować o rozszerzenie porządku obrad. Wniosek o rozszerzenie porządku obrad podlega rozpatrzeniu w trakcie posiedzenia.
4. Przewodniczący ma prawo przerwać obrady z ważnych przyczyn i wyznaczyć dalszy ciąg posiedzenia w terminie późniejszym.

§ 9

1. Komisja podejmuje uchwały albo zajmuje stanowisko w formie opinii i wniosków w zakresie rozpatrywanych spraw.

2. Komisja może podjąć uchwałę lub zająć stanowisko, jeśli o posiedzeniu zostali powiadomieni wszyscy jej członkowie a w posiedzeniu uczestniczy większość członków.
3. Komisja podejmuje uchwały lub zajmuje stanowisko zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym.
4. Komisja może podejmować uchwały lub zajmować stanowisko w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Podjęcie decyzji w tym trybie wymaga przedstawienia projektu stanowiska wszystkim członkom Komisji.
5. Decyzje podjęte w trybie ust. 4 wymagają przedstawienia na najbliższym posiedzeniu Komisji z podaniem wyniku głosowania.

§ 10

Komisja może:

- 1) powoływać ze swego składu zespoły problemowe lub doraźne grupy robocze,
- 2) zapraszać do współpracy osoby nie będące członkami Komisji; osoby zaproszone mogą brać udział z głosem doradczym w posiedzeniach Komisji,
- 3) powoływać ekspertów do opracowania specjalistycznych opinii.

§ 11

1. Posiedzenia Komisji są protokołowane. Protokół powinien zawierać co najmniej: kolejny numer, datę posiedzenia, nazwiska członków Komisji i innych osób obecnych na posiedzeniu, porządek obrad, treść uchwał i stanowisk oraz odrębne zdanie zgłoszone przez członków Komisji.
2. Plany, sprawozdania, wnioski i inne materiały będące przedmiotem obrad powinny być załączone do protokołu.
3. Protokół powinien być podpisany przez osobę przewodniczącą danemu posiedzeniu Komisji i sekretarza (protokolanta). Człon-

nek Komisji ma prawo wniesienia do protokołu zdania odrębnego odnośnie treści protokołu.

§ 12

1. Członkowie Komisji wykonują swoje prawa i obowiązki osobiście.
2. Udział w posiedzeniach Komisji jest obowiązkiem członka Komisji.

§ 13

Składanie oświadczeń w imieniu Komisji, jak również podpisywanie dokumentów (w tym protokołów, odpisów) należy do obowiązków przewodniczącego, a w jego zastępstwie do wiceprzewodniczącego lub sekretarza.

§ 14

Komisja składa roczne sprawozdanie ze swojej działalności Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia.

Rozdział V **Postanowienia końcowe**

§ 15

1. Członkom Komisji Etyki przysługuje wynagrodzenie według zasad i w wysokości ustalonej przez Prezydium Zarząd Głównego Stowarzyszenia.
2. Koszty działalności Komisji pokrywa Biuro Zarządu Głównego Stowarzyszenia.
3. Obsługę administracyjno-organizacyjną Komisji zapewnia Biuro Zarządu Głównego Stowarzyszenia.

§ 16

W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem stosuje się zasady wynikające z postanowień Statutu Stowarzyszenia oraz powszechnie obowiązujące przepisy prawa.

O banku dylematów etycznych

Zadaniem Stowarzyszenia Księgowych w Polsce jest propagowanie w środowisku zawodowym rachunkowości zachowań etycznych i profesjonalnych. *Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości* stanowi wyraz tych działań, uzmysławiając osobom związanym z rachunkowością, iż zasady w nim zawarte są regułami codziennego, profesjonalnego wykonywania zawodu. Zgodne z nimi postępowanie służy zarówno dobru społeczeństwa, jak i pojedynczych użytkowników informacji pochodzących z rachunkowości.

Upowszechnianiu zasad *Kodeksu* służą m.in. konkursy na najlepsze opracowania dylematów etycznych z rachunkowości. Pobudzają inicjatywy do przygotowania i popularyzacji dylematów etycznych z rachunkowości oraz poszerzeniu *Banku dylematów etycznych*.

Rada Naukowa, Komisja Etyki, działająca przy Zarządzie Głównym SKwP, wraz z Zarządem Głównym, zachęcają do wzbogacania zasobów banku poprzez nadsyłanie analiz konkretnych przypadków. Zapraszają również do udziału w cyklicznie organizowanych konkursach, które mają charakter otwarty. Mogą brać w nich udział osoby lub zespoły osób przygotowujących opracowania dylematów etycznych z rachunkowości.

Każda analiza przypadku powinna zawierać opis sytuacyjny, przedstawiający tło dylematu etycznego, wokół którego skoncentrować należy dyskusję nad analizą przypadku. Opis może odnosić się do sytuacji rzeczywistej, znanej autorowi lub do potencjalnie możliwej w rzeczywistości. Tekst analizy przypadku należy przedstawić w sposób wskazujący na dwuznaczność sytuacji i różne jej aspekty, które sprawiają, że osoba zajmująca się rachunkowością może znaleźć się w sytuacji trudnej i niejednoznacznej, wymagającej odwołania się do *Kodeksu zawodowej etyki w rachunkowości*.

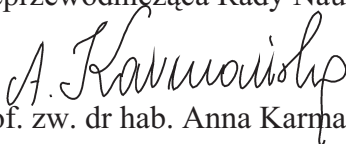
Przekazywane opracowania mogą dotyczyć absolutnie wszystkich aspektów pracy wykonywanej w obszarze rachunkowości. Może mieć

także różną formę, np. narracji, dialogów, scenek rodzajowych, opisów i innych, których wykorzystanie uznacie Państwo za interesujące i pasujące do przedstawianej sytuacji. Mam nadzieję, że w ich identyfikowaniu i analizowaniu użyteczne okażą się zasady zawarte w *Kodeksie*. Możecie Państwo również sięgnąć do, wydanej przez Stowarzyszenie w ubiegłym roku, broszury „Bank dylematów etycznych”, zawierającej opisy dylematów, przysłanych w I edycji konkursu.

Informacje dotyczące wymagań w stosunku do opracowań dylematów oraz przebiegu konkursu znajdują się w regulaminie, który wraz ze wskazówkami i sugestiami dla autorów opracowań jest dostępny na stronie www.skwp.pl.

Udział w konkursie to nie tylko szansa na nagrodę, ale także na osobiste włączenie się w kształtowanie zasad i postaw etycznych w praktyce polskiej rachunkowości.

przewodnicząca Komisji Etyki SKwP
wiceprzewodnicząca Rady Naukowej

prof. zw. dr hab. Anna Karmańska

BANK DYLEMATÓW ETYCZNYCH
Stowarzyszenia Księgowych w Polsce
(sugestie i wskazówki dla autorów tekstów analiz przypadków)

W celu ujednolicenia formy tekstów analiz przypadków i ich struktury wewnętrznej prezentujemy Państwu poniższe wskazówki.

Obejmują one:

- A. Ogólne sugestie
- B. Wskazówki redakcyjne
- C. Inne informacje i harmonogram przesyłania tekstów.

A. Ogólne sugestie

1. Analiza przypadku z dylematem etycznym może odnosić się do dowolnego obszaru czynności, problemów, zagadnień związanych z szeroko rozumianą rachunkowością i powinna być opatrzona autorskim tytułem.
2. Może dotyczyć kwestii zarówno merytorycznych, jak i organizacyjnych rachunkowości jednostki dowolnej w sensie prawnym i przeprowadzającej dowolne operacje gospodarcze, w dowolnym obszarze geograficznym.
3. Ważne jest, aby analiza przypadku miała postać opisu (narracji, dialogu lub innej formy), z którego przebijałyby wyraźnie dylematy etyczne (sytuacje kontrowersyjne w aspekcie etycznym) odnoszące się do określonych zasad zawartych w *Kodeksie zawodowej etyki w rachunkowości*.
4. Opis może odnosić się do sytuacji rzeczywistej lub sytuacji wymyślonej, ale przedstawionej na tyle wiarygodnie, aby można było sądzić, że realne jest jej wystąpienie w rzeczywistym otoczeniu.
5. Wskazane jest wprowadzenie do opisu zamierzonych szumów informacyjnych, których zadaniem byłoby kształtowanie umiejętności wyboru informacji istotnych dla danego problemu.
6. Analiza przypadku może zawierać wiele form wzbogacających opis, takich jak np. tabele, wykresy, fotografie, dokumenty, kopie umów, wyjątki z instrukcji, cytaty, fragmenty wypowiedzi itp. Dzięki nim czytanie opisu powinno dawać szerokie wyobrażenie o tle, na którym rodzą się kluczowe dylematy etyczne.
7. Odpowiedzialność za zgodne z prawem wykorzystanie form wzbogacających opis spoczywa na autorze analizy przypadku.
8. Do uznania autora pozostawia się zasygnalizowanie sposobu analizy (dyskutowania w czasie zajęć dydaktycznych, seminariów i w innych formach kształcenia przedstawionego tekstu. Celem takiej dodatkowej części opracowania analizy przypadku (tzn. krótkiej wskazówki dydaktycznej) byłoby sugerowanie osobie wykorzystującej tekst analizy przypadku w dydaktyce, ukierunkowania analizy i wzbudzania na tym tle konstruktywnej dyskusji.

B. Wskazówki redakcyjne

1. Edytor tekstu MS Word
2. Objętość – zależna od opisu (od kilku do kilkunastu stron)
3. Krój czcionki: Times (New Roman)
4. Stopień pisma tekstu podstawowego: 12 punktów, tytuł analizy przypadku – 14 punktów (bold), śródtytuły – 12 punktów (bold)
5. Interlinia (odstęp między wierszami) – 1,5
6. Wcięcie akapitowe – 0,6 cm
7. Tekst w tabelach, przypisach, rysunkach – 10 punktów z interlinią 1
8. Tekst może zawierać skanowane dokumenty, wzory, fotografie i inne środki wizualizacji opisu, do których powinny być odwołania w jego treści (konieczne podanie źródła w przypisie)
9. Przypisy powinny być umieszczane na dole strony – czcionka 10, interlinia 1

C. Inne informacje i harmonogram przesyłania tekstów

1. Tekst analizy przypadku powinien być przesłany:
  - w formie papierowej na adres:
Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
Rada Naukowa
ul. Górnośląska 5
00-443 Warszawa
oraz
  - w formie elektronicznej na adres: elzbieta.czerska@skwp.pl lub na płycie CD.
2. Przewidywane jest honorarium autorskie za teksty zrecenzowane i przyjęte do *Banku dylematów etycznych*.
3. Każdej przyjętej analizie przypadków zostanie przyporządkowany symbol, dzięki któremu będzie ona identyfikowana w *Banku* a dane o autorze przechowywane będą jedynie w bazie danych Rady Naukowej (do wiadomości tej Rady).
4. Opublikowanie tekstu analizy przypadku wraz z podaniem nazwiska autora nastąpi tylko i wyłącznie za zgodą autora. W przeciwnym razie opublikowanie tekstu dylematu może być anonimowe.
5. Rada Naukowa zastrzega sobie prawo do nanoszenia korekt w tekście autorskim.